

واکاوی درون‌متنی و برون‌متنی شعرهای فارسی روی سکه‌های شاه عباس دوم

چنور سیدی^۱

چکیده

واکاوی برون‌متنی و درون‌متنی در زبان فارسی به معنای تجزیه و تحلیل کلامِ گفتار و نوشتار است و مقصود از آن کشف معانی ظاهری و پنهان در جریان‌های گفتمانی است. پژوهش حاضر با بررسی شعرهای حک شده روی سکه‌های دوره شاه عباس دوم، در پی پاسخ‌گویی به این پرسش‌هاست: متن شعر فارسی بر روی سکه‌ها حاکی از چیست؟ آیا معانی درون‌متنی که از طریق ساختارهای واژه‌شناسی، دستوری و بلاغی بیان شده‌اند معنا و مفهوم کلام شاه عباس را مشخص می‌کنند یا خیر؟ آیا دنیای بیرون متن (فرا زبانی) است که اهداف مورد نظر وی را بر متن شعرهای حک شده تحمیل می‌کند؟ این پژوهش با تکیه بر منابع کتابخانه‌ای و به صورت توصیفی – تحلیلی انجام شده است. با واکاوی عوامل برون‌متنی و درون‌متنی گفتمان حاکم در شعرهای حک شده روی سکه‌های شاه عباس دوم، می‌توان اینگونه نتیجه گرفت که وی بر عوامل برون‌متنی نسبت به عوامل درون‌متنی تأکید بیشتری داشته و این مسئله حاکی از اندیشه و نیت شاه عباس برای انعکاس دادن فرهنگ و هویت ملی و تثبیت مذهب تشیع اثنی عشری است.

کلید واژگان: شاه عباس دوم، سکه، شعر فارسی، تحلیل گفتمان، برون‌متنی، درون‌متنی.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد باستان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس. c.saidi@modares.ac.ir